Obsluha motorové pily (kód: 41-079-E)

Autorizující orgán: Ministerstvo zemědělství
Skupina oborů: Zemědělství a lesnictví (kód: 41)
Týká se povolání: Lesní dělník
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 2

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Používání osobních ochranných pracovních pomůcek a dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s motorovou pilou	2
Seřizování, ošetřování a údržba motorové pily	2
Příčné přeřezávání motorovou pilou	2
Výřez nežádoucích dřevin a křovin motorovou pilou	2
Těžba dříví motorovou pilou do průměru 15 cm na pařezu	2
Vyhotovování výkazů o práci s motorovou pilou a měření dříví	2

Platnost standardu

Standard je platný od: 19.06.2020

Kritéria a způsoby hodnocení

Používání osobních ochranných pracovních pomůcek a dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s motorovou pilou

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat význam použití a vybrat osobní ochranné pracovní pomůcky (OOPP) pro práci s motorovou pilou a popsat podmínky způsobilosti osoby pro obsluhu motorové pily v souladu s Nařízením vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků a podle Nařízení vlády č. 339/2017 Sb. o bližších požadavcích na způsob organizace práce a pracovních postupů při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru, v platném znění	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Ukázat bezpečnostní prvky motorové pily a popsat jejich funkci	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Uvést zásady manipulace s pohonnými hmotami z pohledu BOZP, požární ochrany a ochrany životního prostředí	Ústní ověření
d) Popsat zásady BOZP při přepravě motorové pily, předvést její správné držení, bezpečný postoj při práci a pohyb na pracovišti	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Popsat zásady BOZP při příčném přeřezávání, uvést bezpečnostní rizika pro konkrétní pracoviště a způsob jejich eliminace	Ústní ověření
f) Popsat zásady BOZP při kácení stromů do průměru 15 cm na pařezu, uvést bezpečnostní rizika pro konkrétní pracoviště a způsob jejich eliminace	Ústní ověření
g) Vyjmenovat základní zakázané úkony a činnosti při práci s motorovou pilou	Ústní ověření
h) Popsat zásady první pomoci při úrazech způsobených při práci s motorovou pilou	Ústní ověření
i) Provést provozní kontrolu bezpečnosti motorové pily a předvést startování	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Seřizování, ošetřování a údržba motorové pily

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat části motorové pily a vyjmenovat přehled nejčastějších poruch a jejich odstraňování	Ústní ověření
b) Předvést denní údržbu motorové pily podle návodu výrobce včetně údržby řezací části	Praktické předvedení
c) Předvést týdenní údržbu motorové pily podle návodu výrobce	Praktické předvedení
d) Předvést měsíční údržbu motorové pily podle návodu výrobce	Praktické předvedení
e) Vyplnit záznamy o provozu motorové pily, včetně záznamů o provedených opravách a kontrolách	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Příčné přeřezávání motorovou pilou

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Připravit pracoviště s ohledem na BOZP, rozvalit skládku dříví a zajistit zamezení samovolného rozvalení	Praktické předvedení
b) Předvést příčné přeřezávání slabšího i silnějšího dříví, než je délka vodicí lišty motorové pily	Praktické předvedení
c) Popsat způsoby příčných řezů s ohledem na tahovou a tlakovou stranu dříví a předvést jeho přeřezávání	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Popsat způsob vyjmutí sevřené řezací části motorové pily z řezu	Ústní ověření
e) Předvést následnou manipulaci s dřívím bez a s pomocným nářadím	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Výřez nežádoucích dřevin a křovin motorovou pilou

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést zadaný výřez nežádoucích dřevin a křovin pod elektrovody nebo podél cest při dodržení zásad BOZP	Praktické předvedení

Toto kritérium je třeba splnit.

Těžba dříví motorovou pilou do průměru 15 cm na pařezu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat vhodné pracovní postupy při těžbě dříví s ohledem na specifické klimatické vlivy, terénní vlivy, technické vlastnosti dříví a druh dřeviny	Ústní ověření
b) Vysvětlit význam a definovat parametry zářezu, hlavního řezu a nedořezu a popsat praktické použití při kácení stromů do průměru 15 cm na pařezu	Ústní ověření
c) Připravit pracoviště s ohledem na BOZP, určit směr pádu a předvést směrové kácení stromů	Praktické předvedení
d) Předvést odvětvení a krácení slabých kmenů do 15 cm na pařezu na výřezy	Praktické předvedení
e) Popsat používané nářadí při těžbě dříví a jeho využití	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Vyhotovování výkazů o práci s motorovou pilou a měření dříví

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést měření a adjustaci kulatiny a rovnaného dříví	Praktické předvedení
b) Stanovit objem dříví v prostorových metrech a kubických metrech a zaevidovat získané hodnoty v evidenčních výkazech	Praktické předvedení
c) Vyplnit pracovní výkazy	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede AOs do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na povolání v NSP - https://www.nsp.cz/jednotka-prace/lesni-delnik#zdravotni-zpusobilost).

Profesní kvalifikace obsluha motorové pily je průřezovou kvalifikací, která se zabývá činností mimo lesní porosty a zastřešuje základní používání motorové pily v širokém spektru činností - lesnictví, zemědělství, zahradnictví, údržba parků a zeleně, požární ochrana a ochrana obyvatel apod. Těžba dříví motorovou pilou má samostatně zpracovanou profesní kvalifikaci (těžař dříví motomanuální).

U kompetence "Příčné přeřezávání motorovou pilou" v kritériích b) a c) uchazeč předvede minimálně 10 příčných řezů slabšího dříví než je délka vodicí lišty motorové pily a minimálně 5 příčných řezů silnějšího dříví než je délka vodicí lišty motorové pily. Dále uchazeč předvede minimálně 3 příčné řezy dříví na tlakové straně a 3 příčné řezy dříví na tahové straně.

U kompetence "Těžba dříví motorovou pilou do průměru 15 cm na pařezu" v kritériu d) uchazeč předvede minimálně odvětvení a krácení 5 slabých kmenů do 15 cm na pařezu na výřezy.

U kompetence "Výřez nežádoucích dřevin a křovin motorovou pilou" uchazeč předvede výřez nežádoucích dřevin a křovin dle zadání zkoušejícího po dobu nejméně 5 minut.

U kompetence „Seřizování, ošetřování a údržba motorové pily“ kritéria b) se rozumí denní údržbou zpravidla:
- •vnější očištění pily,
- •vyčištění vzduchového filtru a prostoru kolem spojky a brzdy řetězu a
- •obrácení a vyčištění vodicí lišty a mazacích otvorů.

U kompetence „Seřizování, ošetřování a údržba motorové pily“ kritéria c) se rozumí týdenní údržbou po 30 až 40 provozních hodinách zpravidla:
- •kontrola startovacího zařízení,
- •očištění, kontrola a seřízení zapalovací svíčky,
- •odstranění otřepu hran lišty,
- •namazání ložiska bubnu spojky a
- •očištění žeber válce a ventilátoru.

U kompetence „Seřizování, ošetřování a údržba motorové pily“ kritéria d) se rozumí měsíční údržbou po 160 až 180 provozních hodinách zpravidla:
- •vypláchnutí benzinové a olejové nádrže,
- •propláchnutí nebo výměna sacích filtrů a
- •čištění ochranné mřížky proti jiskření či síťky lapače jisker výfuku.

U kompetence „Příčné přeřezávání motorovou pilou“ kritéria e) se rozumí pomocným nářadím lesnická lopatka, klínky do řezu, háček, vynášecí kleště a obracák.

U kompetence „Těžba dříví motorovou pilou do průměru 15 cm na pařezu“ kritéria e) se používaným nářadím při těžbě rozumí lesnická lopatka, klínky do řezu, háček, vynášecí kleště a obracák.

Zkouška proběhne ve dvou propojených částech, a to v praktické a teoretické. Teoretickou i praktickou část je nutné absolvovat v porostu a na lesním skladu a pracovišti s přiměřeným technickým zázemím (dílna, přístřešek apod.), kde je možné ověřit seřizování, ošetřování a údržbu motorové pily. Uchazeč předvede výměnu řetězu motorové pily včetně jeho nabroušení v porostu. Při ověřování splnění kritérií formou praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů, dále ke kvalitě, časovému hledisku zvládání předváděných operací a dodržování platných norem a legislativních požadavků.
Zkoušený je povinen být vybaven předepsanými osobními ochrannými pracovními pomůckami (OOPP) podle nařízení vlády č. 495/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Střední vzdělání s výučním listem v oborech vzdělání zaměřených na lesnictví, zemědělství nebo zahradnictví a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti související s prací s motorovou pilou.
b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oborech vzdělání zaměřených na lesnictví, zemědělství nebo zahradnictví a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti související s prací s motorovou pilou nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku vyučujícího práci s motorovou pilou.
c) Vyšší odborné vzdělání v oblasti lesnictví, zemědělství nebo zahradnictví a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti související s prací s motorovou pilou nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku vyučujícího práci s motorovou pilou.
d) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na lesnictví, zemědělství nebo zahradnictví a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti související s prací s motorovou pilou nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo praktického vyučování nebo odborného výcviku vyučujícího práci s motorovou pilou.
e) Profesní kvalifikace 41-079-E Obsluha motorové pily a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti související s prací s motorovou pilou.

Další požadavky:

- •Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnoticím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo zemědělství, www.eagri.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- •pracoviště s technickým zázemím (dílna, přístřešek) umožňující provedení zkoušky při splnění bezpečnostních a hygienických předpisů pro danou činnost
- •motorová pila
- •pohonné hmoty a provozní kapaliny
- •nářadí k údržbě morové pily
- •lesnická lopatka, klínky do řezu, háček, vynášecí kleště, obracák
- •měřicí pomůcky, lesnické křídy
- •kubírovací tabulky
- •návod k obsluze motorové pily
- •skládka dříví
- •porost pro vyřezávání nežádoucích dřevin a křovin o ploše minimálně 30 m^2
- •minimálně 5 slabých kmenů do 15 cm na pařezu
- •formuláře pro vedení záznamů o provozu a práci motorové pily, pracovní výkazy, psací potřeby

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 4 až 6 hodin (hodinou se rozumí 60 minut).

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro lesní a vodní hospodářství a životní prostředí, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Hanušovická lesní, a. s.
Hradecká lesní a dřevařská společnost, a. s.
Ing. Milan Hron, OSVČ
LESMA, spol. s r. o.
Lesy Jedlí, s. r. o.
Střední škola hospodářská a lesnická Frýdlant, příspěvková organizace
Vojenské lesy a statky ČR, s. p.
Česká asociace podnikatelů v lesním hospodářství
Lesní společnost Broumov Holding, a. s.